

PESTEN csötörtökön majus 29^{kén} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. F41 évi dija helyben képekkel 5 ft. boritéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóírásnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Lausus és Lidi.

Lausus equum domitor, debellatorque ferarum.

Virg. Aeneid. VII.

Világ szerte ismeretes Mezentiusnak, Tyrhene királyának szivbélyege (karaktere), ki roszt fejedelem, de jó apa, most kegyetlen, majd szelid ember volt, 's mind addig, mig kivánságai ellentállásra nem találtak, semmi se mutatott benne erőszakra, és a' zsarnokhoz semmiben se volt hasonló; de nagy lelkének cændessége csak oroszláni nyugalom vala.

Mezentiusnak fija volt Lausus, kit a' bátorság és szépség olasz ország vitézei közt híressé tett. Lausus elkísérte Mezentius a' Praeneste királya ellen viselendő hadba. Apja legnagyobb örömmel látta oldala mellett harcolni és győzni. Praeneste királya kiüzetvén birodalmából futásban kerestő menedékét; de a' győzedelmesnek kezében koronájánál drágább kincsét hagyta, tudni illik kedves leányát, ki életének nyiló tavaszán levén bájló szépségének védelmére csupán csak ártatlan természeti erénnyel volt felruházva. Minden, mi csak bátorságra, nagy lelkűségre, vagy miveltségre, mutathat, Lidi alakjában feltaláltatott. Fájdalmából és méltóságából kilehetett ismerni a' rabok serege közt is, hogy ő király leánya. Ellenségének első hódolását büszkeség és önvágyás nélkül fogadta-el, mert a' méltóságához illő tiszteletet és nemes érzést a' mostoha sors se gyengíté-meg szivében. Hallván apja nevét könny-patakba lábadt szemeit tüstént az egekre emelte. Minden sziv megindult; maga is Mezentius bámulván Lidi szépségét megfelejtkezett a' kevélységről, 's aggságról. A' szerencse megkeményíti a' gyenge lelkeket, megszelidíti a' büszke sziveket, és senki nagyobb lelkű nem lehet, mint egy vitéz a' nyert viadal után.

Ha Mezentiusnak vad szive sem állhatott ellent a' szép fogolyné bájainak, milly benyomást szerzének ezek az erényes fiatal Lausus lelkében!? Szomorkodott nagy tettén; magának szemére hányta a' győzedelmet, mert ez Lidinek könnyeibe került! „Álljon tehát maga boszút rajtam — mondá magában — gyűlöljön azon mértékben, mellyben én őt szerettem, mert azt igen méltán megérdemlem!” De egy még szomorúbb gondolat ötlött képzeletébe, midőn bámulva látta a' haragos Mezentiusnak nyájaskodását, 's nem hibáson úgy gondolkodott, hogy csupa felebaráti szeretet ezen változást nem okozhatta. De őt azon gondolat, hogy saját apja leend vetélkedő társa, egészen megzavarta.

Mezentius azon korban volt, mellyben a' szerelemfáltás szorosan követi a' szerelmet. A' zsarnok nyugtalan figyelemmel vizsgálta Laususnak szemeit, mellyekben egyszerre elaludt mind azon öröm és igyekezet, mit a' fiatal vitézben az első győzelem fellobbantott. Meg volt zavarodva, 's tekintetéből könnyen kiolvasta azon titkot, mellyet igen könnyen meglehetett érteni. Ezen pillantattól fogva megcsalatottnak érzette magát; de a' természet segíté némileg haragjának enyhítésében. A' zsarnok dühösségének időpontjában azt akará magával elhítenni, hogy ő igazságos; és minnelötte fiját Mezentius megítélte volna, azon iparkodott, hogy magát meggyőzze. Olly mesterségesen kezdé tettetni ez után indulatoskodását, hogy az előbbeni félelmet feleslegnek tartotta, és a' szerelem nógatásait csak kegyelmesége következésének nézte. Kezdetén igyekezett szívessége minden jeleit Lidi előtt bebizonyítani: de a' zsarnok udvara tele volt leselkedőkkel és hirhozókkal, kik a' hatalmasoknak közönséges kísérőji, 's kik midőn magokat kedvesekké nem tehetik, nagyságukat abban keresik, hogy félelmesekké teszik magokat.

Lausus eltökélette magában, hogy Lidinek egész tisztelettel hódol, kit gyenge és szelid érzéseivel nem sokára annyira megnyert, hogy Lidi csak hamar szemre-hányásokat tett magának azon gyűlölségért, mellyel az ellenség ellen eddig viseltetett. Lausus azonban könnyezve ismeré el, hogy ő okozta Lidinek szerencsétlen voltát. Az isteneket hívta bizonyosággal, hogy ő mindenre, mi csak hatalmában áll, kész leend Lidi veszteségének kipótolhatására. A' király az apám — így szóll — olly nagy lelkű a' győzelem után, mint a' milly kemény csata előtt: ki a' győzelem-

mel megelégedett, éppen nem kegyetlenkedhetik. — Nincs könnyebb mint őt Praeneste királyával megbékéltetni, mi mind a' két résznek dicsőségére válnék. Azon békesség, gyönyörű Lidim, le fogja szárítani könnyeidet. De valljon meggyőzheted-e azok elleni haragodat, kik mostani komor sorodat okozták? Ah miért nem folyt-el inkább minden vérem ezen könnyek helyett?!“ — — Lidinek szemérmességgel 's méltósággal teljes feleletje ambár csak háladatosságot mutatott Lausus iránt, de szívének rejtekében élénken érezte azon gondoskodást, mellyel őt Lausus vigasztalá. Néha elpirult, mert Lausust gyönyörrel halgatta; de apjának érdeke törvénné tévé előtte, hogy szenvedjen.

Ezután Lausus gyakrabban meglátogatta Lidit; iránta vonzó hajlandósága lelkesebb, érdeklőbb és szivesebb lett; 's a' szerelem észrevehetlenül nevedett a' tisztelet és hála között, valamint a' virág, melly minekelőtte virítna, leple burokját nyitja-fel.

Jobban jobban megcsalatott Mezentius; a' könnyen hívő Lausus hízelt magának, hogy nem sokára kötelességét érzéseivel arányba fogja hozni, és semmi előtte a' világon könnyebbnek nem látszott, mint az ígért békesség kötése. A' képzelt békességet e' két főpontban határozta: t. i. hogy ő Praeneste királyának koronáját és tartományát vissza állítja, és a' herczeg-kisasszonyt feleségül elveszi, mi egyszersmind egyesség zálogául szolgáljon a' két hatalom között. Ő tehát Lidivel közölte szándékát. A' benne vetett bizodalom, a' belőle reményelt haszon, 's képzelet által kifejlett gyönyör áthatása a' szerelem rabját könnyekkel egyes mosolyodásra indítá. „Nemes lelkű herczegem“ — így szól a' herczeg-kisasszony — vajha az istenek segitenék atyám iránti szép szándékat! Én azon nem búsulnék, ha a' békesség záloga és hála emléke lehetnék.“ — Ezen érzékeny választ még érzékenyebb elfogadás követte. — Azonban a' zsarnok atya mindent megtudott. Első elragadtatása arra ösztönte, hogy vetélkedő társát áldozza-fel; de a' fija, az egyetlen egy korona örökös, volt a' vetélkedő; ó vala az egyetlen láncz között, 's a' nép között. Ezen áldozat őt jobbágyai előtt örökre gyűlöletessé tette volna, 's megfosztja vala azon oltalomtól, mellyel mint gyűlöletes magát oltalmazhatta. Rettenetes lett a' habozó zsarnoknak indulatja, mellyet csillapítani igyekeztén fiját maga elejébe

parancsolta, 's őt jó kedvre intvén tudtára adta, hogy készüljön a' birodalom határain levő sereghez menni. A' herczeg erőt vett magán, nehogy elárulja lelke háborúját, és elment a' nélkül, hogy ideje lett volna Liditől elbúcsúzni.

Ugyan az napon, mellyen Lausus elutazék, Mezentius illő feltételeket tett Praeneste királyának a' békekötés végett. Első feltétel volt, hogy ő a' meggyőzött király leányával házasságra léphessen. A' szerencsétlen király meg-egyeezett benne, és ugyan azon követ, ki a' feltételeket vitte, az egyességet is elhozta. Ez gyermekségétől fogva kedves barátja volt Lausznak, kit a' fiatal herczeg ön alakjához különös hasonlatosságaért kedvelt-meg. Azonban inkább gondolatjaikban, hajlandóságaikban és erényeikben, mint formájokban egyeztek - meg egymással; és így a' hajlandóság 's erény tette Lausust és Phanort egygyé. Lausus elutazásakor Phanornak kinyilatkoztatta szívézéseit és nyugtalanságát. Phanor tehát vigasztalatlan lett meghallván, hogy Lidi Mezentiusal házasságra lép; kötelességének tartotta ez okból a' herczeget e' körülményről azonnal tudósítani. Képzelmét, hogy a' szerelmes herczeg állapotja már most leirhatlan lett; szíve vérzett, esze szinte megzavarodott; és búsongásában Lidinek a' legérzékenyebb és leggondolatlanabb levelet irta. Phanorra bizta annak átadását, ki azzal Lidihez tulajdon élete veszedelmével juthatott, mert Mezentius észre vevén czélját, vasba verette, és tömlöczbe hurczoltatta a' hű barátot.

Minthogy már minden felkészült a' szerencsétlen házasságnak inneplésére, elgondolhatjuk, hogy minden megrendeltetett, mi csak Mezentius kegyetlenségével megegyezett. Viaskodás, Vénus öve, a' mézszárlásra nevelt állatokkal bajvivás és harczolás emelé a' pompát 's nem volt egyéb hátra, csak azon személy, ki a' dühös állatokkal megvivjon; mert szokás volt, hogy a' halálra ítélt személyek vivjanak ilyenkor az állatokkal. Mezentius, ki a' legkisebb gyanúra is mindjárt kész volt az ártatlant halállal büntetni, most késett a' bünösök megbüntetésével. Mivel azonban hallá, hogy a' tömlöczben senki más nem volt, mint Phanor Lausus hiv barátja: „Hozátok-ki — szól Mezentius—hadd legyen a' dühös oroszlánok prédája: az áruló még kegyetlenebb büntetést érdemelne ugyan, de hadd legyen most ez büntetése a' megsértett szerelemnek. *(Végzet következik.)*

É L E T - T Ö R T É N E T .

Z a f f i r a . (Végzet.)

Az algiri lakosok, mihelyt meghallották Selim halálát, tudták ugyan, kinek kell tulajdonítani ezen cselekedetet, de a' félelem elfojtá bátorságukat, 's a' fájdalom, és boszúállás tüze csak hamu alatt maradt elrejtve. Ellenben a' Törökök egyedüli uraivá levén Algir tartományának Barbarossát mint győzedelmest pompás lovon hordozák körül a' városban ezt kiáltván előtte: „Éljen Barbarossa Haruch az Algiriak győzhetlen királya! — jaj azoknak, kik őt fejedelemnek meg nem ismerik, 's neki mint törvényes uralkodójoknak nem engedelmeskednek!“

Kétség kívül részint a' nagyra vágyás volt főindító oka Barbarossa ezen törvénytelen cselekedetének, de részint nem kevesbbé kell azt a' szerelemnek is tulajdonítani. Zaffira Euteminek felesége szép volt, mint a' reggeli hajnal; fiatal még és olly tetszős, millyen a' tengeri rablónak szemei előtt még soha meg nem fordult. — Nehány hasztalanul tett próbák után látván Barbarossa, hogy Zaffira erkölcsiségét semmi kísértésekkel meg nem győzi, megölte férjét, hogy az asszony minden segedelem nélkül egyedül maradván, ha nem a' szerelemnek is, de a' szükségnek engedni kénytelenitessék. — Megölettetvén Selim, egy darabig Barbarossa próbálatlan hagyá az özvegyet, hogy a' nyugalomban fájdalmai csendesüljenek, és csak egy idő múlva látogatta őt meg. Midőn e' ravasz gonosztevő az asszonyt vigasztalná, egyersmind szerelmét is kezdé emlegetni. De Zaffira vissza vetvén minden kísértéseit nyilván kimondá, hogy ő Barbarossát nem másnak, mint férje gyilkosának, 's Algir zsarnokának (tyrann) tekinti. — De ezen vissza vetés nem semmisíté Haruch reményét, sőt sokszor azután is megújítván ostromait, 's mintegy elfelejtkezvén természeti kegyetlenségéről, minden kérést, és fényes ígéretekét elővett, mellyekkel Zaffira hajlandóságát megnyerhetné. Látván végre mind ezeknek sikeretlenségöket vissza tért eredeti characterére, 's keményen fenyegetvén a' fejedelem-asszonyt, megmondá neki, hogy ezen órától fogva úgy bán vele, mint rabjával, és így az erő még 'is megszerzi azt neki, mit szeretet és kérés által meg nem tudott nyerni.

Az erényes, de szerencsétlen fejedelemné megértvén e' reá várakozó szomorú sorsot, mellynek alá kellene magát

vetni, meghatározta a' maga halálát. — Másnap Barbarossa, minekutánna Zaffirának minden cselédeit, és szolgálójit elzáratta, bement az asszony szobájába, kit egyedül és sirva talált ott, mintha életének utolsó óráját érzette volna. — A' vad zsarnok, miután kérését tettetett esdekléssel megújította volna, kirántván dühösen fegyverét kegyetlen halállal fenyegette a' fejedelem-asszonyt. — Zaffira a' mellette fekvő törrel, mellyet már készen tartott, akará magát védelmezni; de látván, hogy ellentállása erőtlen volna, felkapá a' csészt, mellyben a' mérget előre elkészítette, 's azt hirtelen fenékig egyszerre kiürítvén kevés pillanatok alatt kiadá lelkét. Ezen feldühödvén a' kegyetlen zsarnok minden asszonyokat, kik a' szerencsétlen Zaffirához tartoztak, megszínóroztatott.

Cs....ról Sz. J.

J E L E S M O N D Á S.

H ű s é g.

A' hív barát olly híven áll,   A' menykövek elpattannak,
Mint a' viz-ölelte kőszál,   A' kőszirtek megszakadnak,
Midőn zug a' vézsfelleg.   A' hív barát nem rezeg.

Tenger dől a' szárazokra,

Száraz ül a' vizhabokra,

A' hív nem változik-meg.

Székely Sándor.

Lelketlen szépség. A' szépség lélek nélkül azon arany porhoz hasonló, melly a' lepke szárnyain csillog, 's lesodorva kelletlen hamuvá lesz.

Zor dy.

Szépség 's [mesterség. Ki a' szépet érzi, annak cselekedete és hatása is szép.

Dalberg.

A' mit szép lelkek szépen érzettek, annak jeles és tökéletesnek kell lenni.

Schiller.

Aphorismák Styriából. Ha legfőbb kincsünk az idő, ugy annak elpazérlása legnagyobb vétünk.

Azon ország, melly törvényeit védni megszűnt, nem védetik többé azok által.

A' felettébb tüzes fejekbe többnyire szivből száll-fel a' hőség; az tehát, fájdalom, hidegen marad.

T. P. J. Huszár hadnagy.

K Ö L T É S Z E T.

Intés Nellihez.

Nézd, a' rózsa kinyíl, 's kebelét feltárva szelíden

Illatoz, a' tavasz őt kerti királyul adá.

Am de lehull majdlan, 's kecase zöld lombjának alatta

Hervad, majd elaszik, 's porhazodásba megyen.

Szint' így báj-kecseid, 's arczod rózsáji lehullnak,
 'S ránczokat ad majdlan rájok az írgy idő.
 Az legyen a' létnek képéül festve tenéked,
 Hogy te is akként, mint rózsa, csak árny' 's hamu léssz.
 Éld hat szép jelened', miglen gerjedve tüzelnek
 Érzeteid, 's szíved lánggra hevülve dobog.
 Mert eljő jókor, hidd-meg, 's nem várva jövendőd
 A' nem is éltre halál mérget eresztve — letünsz.

Miskoltzy István.

K Ü L Ö N F É L E.

Babona. Majus elsőjén Túr-terebesen mulattomban tűz ütött-ki egy parasztnak udvarán, melly három házat és egy istálót emészte-meg, 's még kezdetben eloltható, ha a' község ehez szükséges vízi puskákkal bír vala. Egy különös tűzmentő babonás tettek valék ezen alkalmatossággal tanúja, melly nem egyébben állott, mint egy szalmafedett ház fölébe függesztett, és széltől ingatott szórszítában. Ennek kell vala tűztől a' házat megmenteni, melly már a' szomszédház fedelén harapódzék. De szerencséjére, nem volt a' ház tulajdonosának a' szitához annyi bizodalma, hogy házának megmentését egyedül arra bizta volna: hanem néhány emberrel maga is felment a' tetőre. Nem tekintvén a' szitának hajlongására, már a' tűz bele kapott a' szalmafedélbe, de mellyet a' fent levők néhány veder vízzel még elolthattak: 's még is tudom egyedül a' szitának köszöni a' paraszt háza megmaradtát; különben azt mint rossz mentőszert lehányta volna helyéről.

Hdgr.

A' decemberi viharok pusztításaik közül leginkább nevezetes az, melly a' fekete tengernél történt. A' perckopi Tatórok t. i. számos marhát hajtottak a' fekete tenger és Dniper folyó közti földszorulatba. A' hirtelen szél által olly iszonyú hóvihar keletkezett itt egyszerre, hogy a' sok marhák, lovak, bárányok rémültségökben mind a' vízbe szütek, 's ott elvesztek. A' veszteséget mintegy 5 millio forintra tehetni.

Kert nélküli város. Algirban a' kert legritkább tárgyak körébe tartozik. Ha egy magános füge vagy pálmafa valamely moscheánál, vagy Imán lakánál találtatik, már ez nagy fényűzés. Egy városi közönséges kert itt királynak tartatnék; sőt az utósó deynek magány-házainál se lehetett kerteket látni, és csak a' fejedelmi palota 's Kasaba kérkedhet szabadon néhány bozontos czi-prusnak fekete lombjaival. Valljon nem a' féltékenység szülte-e ezt, melly egyébiránt minden mahomedai városokban legnagyobb építőmester a' féltékenység után, minthogy a' kertekben könnyen megleshetné szomszédja az embert.

Amerika rendszabályai a' kivándorlások iránt. Az észak-amerikai egyesült statusok némelly idő óta szigorú rendszabályokat kezdenek használni az igen számos europaí kivándorlások ellen. Leginkább őrizkednek olly személyektől, mellyek czél és

pénz nélkül érkeznek. Marylandban a' nemzeti gyűlés minap azt határozá, hogy minden hajókapitány, ki a' baltimore-i kikötőbe utazókkal megszáll, köteles legyen 24 óra alatt 5 esztendő fölül haladott minden utasnak nevét és sorsát a' városi tisztnél bejelenteni, 's ha ezt tenni elmulasztná, minden személyért 20 dollárt (40 ezüst forint) tartozzék fizetni. Továbbá köteles a' kapitány 24 óra alatt mindegyik utazóért, ki az 5-ik esztendő fölül haladta, 1 dollárt és 50 centimet fizetni, vagy minden személyért 150 dollárral kezeskedni, hogy két esztendő elfolyása alatt a' városnak terhére ne legyen.

Üres tömlőcz. Northampton grófságban (az egyesült státusokban) a' fogház 1800-ban építettet fel, 's azóta szüntelen voltak benne foglyok. Nehány hét óta csak még egyetlen egy ült benne adósság fejében; minthogy éppen Northampton lakosai egy kegyelem-osztó innepet ültek, a' polgárok egyike azon gondolatra jött, hogy aláírás által ezen egynek is kieszközölje szabadságát, a' mi meg is történt, 's így a' fogház jelenleg egészen üres.

Mulattató. 1) Egy falusi iskolában a' nyilvános vizsgálatás alkalmakor midőn egyik fiú az egyszarvú állatról beszélne, kérdezték, hol volna az unicornis szarva. — A' mester segíteni akarván nevendékén ön homlokára mutatott. „A' rektor uram homlokán“ felele a' kis tanítvány. Sz. H. M.

2) Multkor egy beteges uracs szája keserűségéről panaszkodék barátjának, ki orvosi tudományára hivatkozva így javasolt a' betegnek: „egyél barátom mézet.“ Simon Ferencz.

Komoly rejtvény.

Hogy az élet ne lenne pusztá, 's vadon,
 Azt édessé tenni az égből leszáltam;
 Szerte keservuzott keblekre találtam.
 Nyögött a' bús ifju, sirt a' hajadon.
 Hamar eloszlátam a' bú fellegét,
 'S tisztára deritém a' létel egét.
 Belopódtam titkon a' kinzott szívbe,
 Oltárul magamnak csak ezt választottam,
 Oltáromon kemény lángokat gyújtottam,
 De édest is önték a' láng-szenvedélybe
 Égből jöttem-le, ég leánya vagyok,
 Hódolnak nékem mind kicsinyek, nagyok.
 Az ifjú ösvényét tövis-bimbókkal
 Hintem; de rózsákat nyujtok az embernek,
 Kedves gyümölcsöket adok az öregnek —
 Közlöm jótétem minden halandókkal.
 Ha hőkebled édesen csiklándik,
 Már szivedbe az én tüzem szikrázdik.

Ináncsi P a p András.

Előbbi rejtvény: K e r t é s z.

Szerkezi R ó t h k r e p f G á b o r, halpiarcz 86. szám.

Nyomt. T r a t t n e r - K á r o l y i, uri utsza 612.